

OMGEVINGSWET MAAKT BURGERPARTICIPATIE VERPLICHT

maar laat de kwaliteit ervan over aan de gemeente

Protest tegen de bouw op de Binckhorst (foto vlietnieuws.nl)

In januari stuurden de Vrienden een brief aan de Haagse raad met de vraag: waar blijft de participatienota die het college van B en W in 2019 in de aanloop naar de Omgevingswet heeft beloofd? Deze wet, die vanwege praktische en principiële bezwaren nog altijd niet in uitvoering is, verplicht de initiatiefnemers van nieuwe bouwprojecten om de burgers in hun plannen te laten participeren en zij moeten dat proces ook financieren.

Hoe dit moet, zegt de wet niet; dat mag elke gemeente zelf vaststellen en ook daarover kunnen de inwoners zich uitspreken. De Omgevingswet is een hiërarchisch bouwwerk om op gemeentelijk, provinciaal en waterschapsniveau alle ingrepen in onze leefomgeving te sturen. Bovenaan de wettelijke en bestuurlijke piramide staat de Omgevingsvisie over hoe die toekomstige leefomgeving er uit moet zien. Hieronder komt het Omgevingsprogramma, dat de vaak abstracte visie concretiseert, en het Omgevingsplan, dat alles moet gaan waarmaken. Visie en plan worden door de gemeenteraad vastgesteld, het programma komt van het college zonder toestemming van de raad. Alle drie gelden voor de hele gemeente en vervangen de huidige bestemmingsplannen. Projectontwikkelaars krijgen zo meer ruimte voor initiatieven, maar ook woningbouwcorporaties en bewonerscoöperaties kunnen bouwplannen indienen. Dat laatste gebeurt al met veel succes in Zürich, München en Wenen. Hoe hoger op de schaal, hoe minder democratische verantwoording. Voor de visie en het programma geldt alleen een motiveringsplicht achteraf. Dit houdt in dat de gemeente alleen naderhand aangeeft hoe zij de burgers bij het proces

betrokken heeft en bepaalt de raad in hoeverre aan de gemeentelijke beleidsregels is voldaan. Bij het omgevingsplan geeft de gemeente vooraf eerst aan hoe het participatietraject eruit gaat zien en stelt de raad daarna vast of dat ook zo is gebeurd. Alleen bij grote (bouw)projecten moeten de initiatiefnemers de burgers vooraf informeren, hen daarna laten participeren en zich daarover nadien verantwoorden. Elke gemeente kan dit proces naar eigen inzicht vormgeven, zolang de gemeenteraad een en ander goedkeurt. Helaas ontbreekt in de wet in al deze gevallen de verplichting tot correctie als achteraf blijkt dat de participatie tekortgeschoten is. Juist omdat projectontwikkelaars en woningcorporaties de participatie moeten betalen, moet de gemeente voorkomen dat het participeren een wassen neus wordt door regels voor de kwaliteit van het proces vast te leggen en naleving te garanderen. Vandaar onze vraag aan de Haagse raad in januari.

De gemeente Den Haag maakt nu een speciale participatiegids. Samen met adviesbureau 7Zebra's heeft zij ambtenaren, maatschappelijke organisaties, waaronder de Vrienden, en projectontwikkelaars om commentaar gevraagd; de leden van de gemeenteraad komen nog aan de beurt. Wij hebben benadrukt dat participatie al moet starten voordat er sprake is van een uitgewerkt project. Want als de initiatiefnemers al kosten en afspraken hebben gemaakt zullen zij hun plannen alleen nog marginaal willen bijstellen. Daarom is het volgens de Vrienden beter om zodra een locatie in beeld komt eerst in een dialoog met alle belanghebbenden vast te stellen wat daar qua bestemming en vormgeving zoal kan, zoals hoogbouw, verdichte urbane bouw in zes tot negen lagen (wat de hoogste verdichting geeft), laagbouw of mengvormen. Onafhankelijk advies en bouwkundige schetsen kunnen de opties verduidelijken, inclusief mogelijkheden voor publieke voorzieningen, openbare ruimte, groen en andere belangrijke zaken. Op grond van de gekozen voorkeursrichting kan de gemeente dan de Nota van Uitgangspunten opstellen, die de gemeenteraad toetst en vaststelt, met opnieuw participatie bij de verdere detaillering en uitvoering. Belangrijk is verder dat de gemeente in een raadsbesluit vastlegt wat zij onder participatie verstaat, want de wet is daar bijzonder vaag over. De gemeente zal kwaliteitseisen aan het hele participatieproces moeten stellen en bij het niet

naleven ervan moeten optreden. Voorkomen moet worden dat initiatiefnemers/projectontwikkelaars slechts informatie geven, meningen ophalen en vragen beantwoorden, zonder wezenlijke aanpassingen in plan of ontwerp. Informatie moet feitelijk, relevant en beknopt zijn, zonder ronkende promotie. De informatie moet voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk zijn. Geen jargon, geen lappen vage tekst, geen publicaties vlak voor of tijdens schoolvakanties en niet alleen op internet en wijkkranten publiceren, want dat bereikt veel mensen niet. De Vrienden pleiten er daarom voor dat, net zoals in landen om ons heen, de gemeente initiatiefnemers verplicht om direct een groot aankondigingsbord op de betreffende locatie te plaatsen. Verder zou verantwoording niet, zoals in de Omgevingswet staat, pas achteraf moeten plaatsvinden, maar al tijdens het proces, zodat correctie bij tekortkomingen nog mogelijk is. Dat kan problemen voorkomen!

Inmiddels is de gids geheel herzien, met meer aandacht voor

bestuurlijke afspraken, kwaliteitscriteria en punten waarop de gemeente participatie gaat toetsen. In het bijpassende werkboek staat een aantal hulpmiddelen om gestructureerd aan participatie te werken. Ook is er een begeleidend document Samenspel, waarin de communicatie over en weer tussen bewoners, initiatiefnemers en gemeente in de verschillende fases van het bouwproces wordt uitgelegd. De Vrienden zullen op deze versie opnieuw reageren. Na het zomerreces zal de raad zich uitspreken en komt er een formeel geaccordeerde versie. Wij zullen daarna in een vervolgartikel verslag doen hoe eenieder straks meer invloed kan hebben op ingrijpende bouwprojecten, als lid van bewonersorganisaties, van de Vrienden en/of als individuele burger.

Christine Sijbesma

Werkgroep Stadsbeeld en Stadsgroen

stadsbeeldenstadsgroen@vriendenvandenhaag.nl

(Advertentie)

KLASSIEKE MEESTERWERKEN IN ONZE HOFSTAD

Sinfonia Rotterdam presenteert vanaf oktober concerten met klassieke meesterwerken, in de Nieuwe Kerk en Amare, onder leiding van Conrad van Alphen.

Een greep uit het programma

Op woensdag 5 oktober is het openingsconcert van de Haagse concertserie. Sterviolist Andrey Baranov speelt het vioolconcert (opus 64) van Mendelssohn. In november geniet u van meesterpianist Nikolai Lugansky. Celliste Danielle Akta bezorgt u op tweede kerstdag een heerlijk muzikale kerst. Met o.a. het eerste celloconcert van Saint-Saëns en de Zwanenmeer Suite van Tsjajkovski.

Gitarist Artyom Dervoed brengt in februari 2023 de verleidelijke klanken van het Concerto Mudehar van Garcia Abril in de Nieuwe Kerk. De 26-jarige sopraan Tinka Pypker hoort u in maart in de Nieuwe Kerk.

Als feestelijke afsluiter van het seizoen speelt Sinfonia Rotterdam met pianist Vadym Kholodenko het vierde pianoconcert van Beethoven in mei 2023 in de Concertzaal van Amare.

Volledige concertagenda & kaarten/abbonementen bestellen: sinfoniarotterdam.nl

Abbonementen (6 concerten):

volwassenen: 145 euro; jongeren t/m 26 jaar: 54 euro

Losse kaarten:

volwassenen: 28 euro; jongeren t/m 26 jaar: 10 euro